

at der kan gives Adgang til alle mindre Landbrugere, uanset, om de før har nydt nogen Begunstigelse af Staten eller ikke.

Jeg kan med disse Bemærkninger anbefale Lovforslaget om Oprettelse af Husmandsbrug, som jeg, som allerede sagt, skønner indeholder Forbedringer.

Hvad det andet Lovforslag angaar, om Tillæg til Lov om Vilkaar for Bortsalg af Jord i offentligt Eje, er der allerede i § 1 gjort den Forandring, som er omtalt af ærede foregaaende Talere, om Tillægsgjord. Det er i alt Fald efter min Mening en Forringelse overfor de Landbrugere, der skal i Besiddelse af denne Jord, fordi det forhen har været saaledes, at de kunde faa Tillægsgjord uden nogen som helst kontant Købesum mod at svare $4\frac{1}{2}$ pCt. af Jordværdien. Efter Lovforslaget skal de betale 20 pCt. af Købesummen kontant, og de skal have Jorden til Handelspris, hvad vel nok vil sige, at den kommer til at ligge over den Pris, som Jorden vil blive sat til i Jordværdi. Vort Parti har i Folketinget stillet Forslag om, at alle de Ejendomme, der fik Tillægsgjord, skulde gaa ind under Loven af 4. Oktober 1919 og dens Brugsformer, fordi vi ogsaa har set det uheldige i de blandede Ejendomme. Men man har ikke kunnet vinde frem ad den Vej, og jeg synes, man maaske ogsaa kunde gaa en Mellemvej. Jeg skal indrømme, at hvis en Mand f. Eks. har 8 Tdr. Land og skal have 1 Td. Land i Tillægsgjord, vil det maaske være for meget forlangt, at hele Arealet skulde gaa ind under den paagældende Lov. Men man kunde vel saa gaa den Mellemvej, at hvis Tillægsgjorden var større end den, han havde i Forvejen, skulde hele Bruget gaa ind under Loven af 1919. Det hele er vel imidlertid fra visse Sider et Principspørgsmaal, og det er maaske derfor, man ikke har kunnet komme den anden Vej ud.

Det Spørgsmaal, der har vakt den største Interesse, er jo Ændringerne i den Sum, hvoraf der skal svares Rente — det har været drøftet, man kan godt sige meget lidenskabeligt, i det høje Folketing. Det Beløb, der skal forrentes, er jo sat op fra 6 000 til 8 000 Kr. Nu er det jo let at regne ud, at naar der skal svares $4\frac{1}{2}$ pCt., er det en forøget Renteudgift af 90 Kr. aarlig, og Spørgsmaalet er da, hvorvidt det er forsvarligt at gaa til en saadan Forhøjelse. Da man i 1919 fastsatte de 6 000 Kr., var det, fordi man gik ud fra den Forudsætning, at det var det Beløb, man kunde bygge for i 1914, og man regnede vel i nogen Grad med, at man skulde komme ned paa dette Priseniveau igen. Men det har man jo ikke

naaet. Jeg vil gerne sige, at hvis m. t. skulde tilstræbe at stille de Husmænd, der kommer ind under Loven af 4. Oktober 1919, ens, vil det ogsaa være nødvendigt at sætte den Sum op, som de skal svare Rente af. Vi maa huske paa, at de, der startede det første Aar, i 1920, fik et Byggelaan paa 16 200 Kr., der skal afdrages med 160 Kr. aarlig. Men de, der laante i Fjor, fik et Byggelaan paa 11 500 Kr. og skal altsaa kun afdrage 115 Kr. eller 47 Kr. mindre. Det vil svare til Renten af 1 000 Kr. Besætninger og Redskaber er jo ogsaa blevet billigere, det hele er altsaa ikke saa dyrt som for dem, der startede først. Ud fra disse Betragtninger synes jeg, det er forsvarligt at gaa til denne Forhøjelse. Det vil jo altid blive en Skøns-sag, hvor stort et Beløb man mener, det er forsvarligt at yde fra Samfundets Side til de enkelte. Men et er dog givet, at det ikke er et ubetydeligt Beløb, man yder disse Brugere, for at de kan komme i Gang. Hvis man regner med Forholdene, som de ligger i Aar, hvor Brugerne faar et Byggelaan paa 12 000 Kr. og skal svare Rente af 8 000 Kr., er det det samme som et Tilskud paa 4 000 Kr. Saa har de tilmed den Begunstigelse, som det er, at de svarer $4\frac{1}{2}$ pCt. Rente af Jordværdien, medens de, der er inde under den anden Lov, skal svare af Jordprisen i det frie Marked. Og der er yderligere den Forbedring, at der skal gaa 5 Aar, før de skal begynde at afdrage denne Sum. Det tror jeg er rigtigt; for naar 5 Aar er gaaet, maa man dog regne med, at de, der er dygtige og vil noget, kan have bragt deres Ejendomme i en saadan Drift, at de er ved at kunne give fuldt Udbytte. Man bør heller ikke lade ude af Betragtning, at jo mindre Tab Statskassen har ved Oprettelsen af de enkelte Brug, des større Byggelaan vil man kunne regne med, at Finansudvalgene vil bevilge. Det har for mit Vedkommende vejet noget til at gaa med til at anbefale denne Forhøjelse; thi det har jo Betydning for de Folk, at de faar saa stort et Laan, at de kan faa bygget fuldt forsvarligt. Jeg tror, det har mere Betydning, end at de skal forrente et Tusinde Kroner mere eller mindre.

Dernæst vil jeg gerne sige med Hensyn til de Ændringer, der er foreslaaet til Jordloven af 4. Oktober 1919, at de er jo allesammen anbefalet af Statens Jordlovsudvalg og af det staaende Udvalg, som alle Husmandsbrugskommissionerne har valgt, og som bestaar af 3 Mænd fra Jylland og 3 Mænd fra Øerne. Der er kun eet Spørgsmaal, som de to Udvalg har delt sig paa, og det er det efter min Mening lille Spørgs-